

Igelkottens visdom:

För att få skåda Gud är det värt att utstå några rispor!

Synaxis med Metropolit Kyprianos, Värberg 2 juni 2019

Det är en stor glädje att vara här igen och fira Heliga Konstantin och Helena och ha Liturgier i våra kyrkor och kloster. I kväll ska vi fördjupa oss i det stora mysteriet Guds kärlek till människan och människans kärlek till Gud. Alla pratar om kärlek men det blir bara ord för när saker blir svåra visar det sig att vi inte har så mycket kärlek. Jag vet inte hur det ser ut här i Sverige men i Grekland är det fler skilsmässor än vigslar. Äktenskap upplöses snabbt och ofta. Vanligtvis upplöses äktenskap lätt för att makarna inte har tillräckligt med tålmod med varandras svagheter. Men varifrån ska vi få tålmodet? Det behöver odlas och är ett mysterium som uppnås genom övning. När bristen på tålmod kombineras med högmod och stolthet och vi inte står ut med någon anmärkning eller förolämpning så har relationen redan raserats även om det inte leder till skilsmässa. Därför tänkte jag att vi tillsammans ska läsa en text i kväll med avsikt att besluta oss för, och förnya det beslutet hela tiden, att utöva tålmod. Tålmod är alltid förbundet med ödmjukhet och kärlek. Först måste vi understryka att det är omöjligt att två personer som lever tillsammans inte har några svårigheter eftersom vi är fallna varelser. Vår natur är sjuk och har svagheter, lidelser och begär, kroppsliga men i huvudsak andliga.

Korsets budskap på Heliga Konstantin och Helenas ikon

Om vi ser på Heliga Konstantin och Helenas ikon så ser vi att de håller ett kors mellan sig. Det ger oss ett budskap. Heliga Helena var Konstantins mor och hon hade en stor sorg. Hon hade fått Konstantin i sitt första äktenskap och hans far som också hade namnet Konstantin hade sedan skilt sig från henne och hon hade inte längre rätten att kallas drottning. När Heliga Konstantin blev kung ville han upprätta sig mor och visa sin respekt för henne för från henne hade han lärt sig om den kristna tron i

vuxen ålder. Han ville döpa sig i Jordan och sköt därför upp dopet, men han blev sjuk och döpte sig då. Han hade en karismatisk upplevelse av sitt dop och tog aldrig av sig sin dopdräkt. Han upplevde väldigt starkt den Helige Andens nedstigande vid sitt dop som en förvandling av sig själv. När han insomnade i Herren lade de honom i en sarkofag vilken det rann myrra från. Jag säger det särskilt för att många fördömer den Heliga Konstantin och förnekar hans helighet.

När vi ser Heliga Konstantin och Helenas ikon som har korset mellan sig och vi vördar det, ger det, enligt min ringa mening, ett starkt budskap: Vi ser två människor som förenas med ett plus mellan sig. Det finns ingenting annat som förenar oss människor så mycket som Korsets mysterium. Korset innebär möda, askes, ödmjukhet och självupppoffande. Bara när vi kan offra oss för varandra kan vi gå vidare i livet. Herren har själv sagt att om vi vill följa Honom måste vi bära vårt kors (Se tex Matt. 16:24). Makar som lever tillsammans förenas med ett gemensamt kors. Båda måste bära det med stort tålamod och ödmjukhet och genom övning lära sig vad tålamod innebär även i svårigheter. Gud förblev inte i himlen och såg inte ner på oss människor därifrån och sade: ”Gud är kärlek, Jag välsignar er härifrån himlen och se till att bli frälsta”, utan Han blev själv människa och offrade sig intill döden. Hela Herrens liv är ett exempel för oss hur vi ska leva.

På helgonens ikon är det något mer vi kan lära oss. Namnet Konstantin är latin. Motsvarande på grekiska är Eustasios vilket betyder ”väl stadfast”, något som han lärde sig vara genom korset och vilket uttrycker hans livssätt som han lärde sig av sin mor. Helige Konstantin stod fast i det som Gud uppenbarade för honom år 312 i Italien då han fick sin uppenbarelse av ett lysande kors på himlen med texten ”genom detta kors skall du alltid segra”.

Vi vill inte ha något kors. Vissa psykoanalytiska skolor i väst säger att man inte ska säga nej till ett barn. Herrens säger med sin Pedagogik: Korset. Det finns flera ikoner med Korset som påminner oss om det och det kors som vi kristna bär om halsen. Men vi glömmer det. Vi vördar korset och bär ett kors men ändå vill vi inte ha något kors i våra liv. Vi har särskilda högtider till korsets upphöjelse.

Fader Anders: Den moderna människan vill maximera sin lycka. Då blir det svårt med lidande. I vår moderna tid är det svårare än i förfluten tid att tänka på korset. Det ser vi även genom sekulariseringen. Det som är viktigt är min egen lycka, mina egna saker och pengar.

Metropoliten: Det odlas en världsvid livsstil: inget lidande, ingen brist på något, ingen ska störa mig. Korset förflyttas till periferin.

Texten för Synaxis: Fabeln om igelkotten

Under den senaste istiden dog många djur av kylan. Igelkottarna förstod situationen och bestämde sig för att förena sig i grupper. På så sätt skulle de skydda sig från kylan och de värma varandra. Men vars och ens taggar skadade deras närmaste kamrater och för att undvika rispor beslutade de sig för att fjärma sig från varandra igen, men då dog de av kölden.

De som fortfarande levde var tvungna att välja: att stå ut med sina kamraters taggar eller så skulle deras art utrotas. De tog då det visa beslutet att komma tillbaka till varandra och leva tillsammans igen. På så sätt lärde de sig att för att kunna leva tillsammans måste man stå ut med att få en skråma av sina närmaste då och då. Men trots allt är det viktigaste värmen som vi kan dela. Genom detta lärde de sig att leva tillsammans och deras art har överlevt till våra dagar.

Skråmorna som vi mottar från andras taggar, dvs det kors vi har att bära och de svårigheter vi möter i livet i relationen till andra, är ett bättre val än ensamheten. Skråmorna är färre än den värme vi mottar från andra. Ensamhet utan Gud och medmänniskor är en tragedi. För övrigt är skråmorna från våra kära lärdomar för det eviga livet. Det är värdefulla tillfällen att odla vår förståelse, eftersom vi gör andra illa och det leder oss till självkänedom och ödmjukhet. När jag blir sårad av någon så ser jag vad som händer med mig själv, vad som kommer ut från mig. Jag kan förstå att jag är svag och har höghod och så kan jag arbeta med mig själv. De heliga fäderna säger att vi lär bara känna oss själva genom andra människor. Därför är det en välsignelse att leva tillsammans trots svårigheterna. Vi lär oss självkritik och odlar på så sätt kärleken och när vårt överseende med andra. Det ökar vårt tålamod och mildhet. Vi medvetandegör att rispor är en medicin för oss. När vi blir sårade av andra och det gör ont förstår vi att vi måste försöka att inte såra andra. En viktig lärdom är att minska våra egna taggar.

Vi kristna är välsignade för vi har fått ett sätt av Gud för hur vi ska bemöta rispor från andra och svårigheter i våra liv. Ett seriöst liv i Kyrkans mysterier blir som en rustning för oss så att inte onskans frön får fäste

inom oss, vilka är t.ex. hämnd, ilska och grälsjuka. Guds Nåd får oss att förändra vårt synsätt. Vi kan ångra oss och fortsätta vårt liv. Ensamma kan vi inte klara av detta.

Paradis eller helvete för vår medmänniska?

Kärnan i kvällens Synaxis är att andra människor i vår närhet har så många taggar som behövs för vår helgelses skull. Gud tillåter inte något som vi inte klarar av. Om vi inte blir ett paradis för våra medmänniskor så kommer de att bli som ett helvete för oss. Det är frågan, hur ska vi bli paradis för vår broder?

Gud är kärlek, vad innebär det? Det är som att säga att Gud är Paradiset. Vad menar vi med det? Att när vi hoppas på att komma till Paradiset menar vi Guds kärleks famn, att förena oss med Gud. Eftersom vi är skapade till Guds avbild är vi kallade att själva bli paradis för andra och förenas i vårt gemensamma Paradis som är Gud.

Den existencialistiska franska filosofen Jean-Paul Sartre sade att helvetet är andra människor; då är Gud också helvete och han leddes till ateism. Om allt andra gör irriterar oss, ser vi vår medmänniska som ett helvete och då även Gud och då har livet ingen mening om livet blir ett helvete. Folk som har en sådan livssyn leds ofta till att begå självmord.

Vi får inte någonsin säga att en annan människa är vårt helvete för att vi inte står ut med risporra vi får av dem och korset det innebär att leva tillsammans med andra. På så sätt skiljs vi från Gud för om vi anser vår broder vara vårt helvete då menar vi att också Gud är vårt helvete. Om vi inte vill att andra människor ska vara ett helvete för oss så måste vi bli paradis för dem. Det ser vi i helgonens liv hur de upplevde andra som paradis.

Det positiva med att leva tillsammans är mer än risporra, som inte går att undvika, utan vi måste bara acceptera att de kommer och tacka och ära Gud för de medmänniskor som Han har satt bredvid var och en av oss. Livet är en skola där vi lär oss om färdens till himlen. Vi lär oss att respektera varandra, att dela med varandra, att ta hand om andra och själva bli omhändertagna och på så sätt sprider vi värme, mildhet, vänlighet och lär oss att

förlåta och överse med andras misstag. Så går vi framåt på vår väg till vårt hjärtas sista slag som är, eller bör vara, för kärleken till vår nästa och Guds ära och allt som den dubbla kärleken innebär. Vi når fram till Gud genom vår medmänniska, det finns ingen annan väg.

För att vi ska få skåda Gud är det värt att utstå några rispor, eller hur?

Ikonen med Heliga Konstantin och Helena som håller korset mellan sig är en påminnelse om att vårt liv är ett kors och att vi kommer att få skråmor. Vi måste vara bredda att ta emot de skråmorna som välgärningar i vårt liv och odla kärleken på den vägen. Då kan vi prata om kärlek om vi visar den i svårigheter och provningar.

Fader Anders: Den helige Augustinos säger att människan har två drivkrafter: karitas och cupiditas. Ikväll pratar vi om den kärlek som Gud har till människor och den kärlek som vi människor försöker ha oss emellan efter att ha upplevt Guds kärlek. Eftersom vi är syndiga människor är vår gemenskap komplicerad. Där menar Augustinus att cupiditas kommer in, begär och lidelser som människor har som gör livet svårt för oss, det märker vi i våra familjer och på våra arbeten. Det finns mycket att rannsaka oss själva för. Där kommer den kristna kärleken in, där Kristus är den fullkomliga kärleken och vår förebild. Det är inte så lätt för de kristna och det kristna livet är en kamp där vi ofta misslyckas att efterlikna Kristi kärlek för att vi har gett efter för våra lidelser och inte visat kärlek till vår medmänniska. Den Helige Anden verkar i oss eftersom den finns inom oss och uppenbarar för oss våra svagheter och brister. Det är därför bikten är så viktig och att vi avslutar dagen med att be Gud om förlåtelse för det vi fallit i under dagen. Ju mer vi rannsakar oss, desto mer kommer vi se av våra svagheter. Ju mer vi arbetar, desto mer kommer den Helige Anden visa oss vilka vi verkligen är.

Fader Stefanos: Biskop Johannes brukade säga att varje dag är en ny chans och det är viktigt att vi förlåter oss själva och börjar om på nytt.

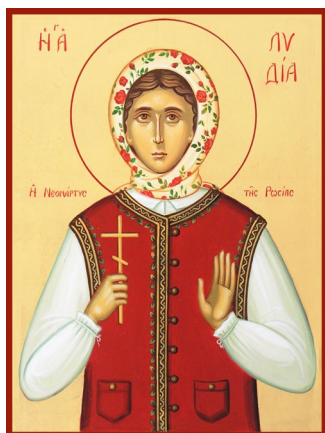
Metropoliten: Helige Augustinos har sagt: Älska och gör vad du vill. Då menar vi kärleken i Kristus. Har jag

paradiset inom mig så kan jag göra vad jag vill för allt jag gör kommer att vara gott och jag kommer inte att skada någon. Verklig frihet är att älska, för om vi älskar kan vi göra vad vi vill. Gud upplevs inte som ett hinder utan vi blir själva Gud genom nåd. Vad vi än gör i det tillståndet så är det i enlighet med Guds vilja. Då är man verkligen fri.

Syster Seraphima: Fabeln om igelkottarna lär oss att förstå att vi själva har minst lika många taggar som vår granne har. När vi märker att vår medmänniska har svagheter och kantiga hörn, förstår vi ofta inte vi själva har minst lika många som kan irritera andra.

Heliga exempel i modern tid

Vi har ett extremt exempel på vad det innebär att vara paradiset för vår medmänniska. Heliga Lydia, den nya martyren levde under kommunismen i Ryssland och var i tjugoårsåldern. Hon arbetade på olika kontor och var hon gick spred hon helighet, ordning, ljus och frid omkring sig. Hon hade hjälpt till att distribuera kristna, tryckta budskap i hemlighet och när kommunisterna förstod att det var hon som låg bakom detta, tog de henne till fånga och skickade henne till tortyr för att hon skulle avslöja andra kristna.

Hon var mycket nedbruten kroppsligt efter tortyren och de tog henne ner till en källare. En av vakterna såg att hon hade svårighet att gå och hjälpte henne att gå ner i trappan. Heliga Lydia tackade honom för hjälpen och sade till honom: "må du bli frälst". De som plågade henne bestämde sig för att våldta henne för att förnedra henne helt. Hos vakten som hade hjälpt henne hade ett frö av kärlek såtts och han började skjuta mot dem för att hindra dem att göra detta mot helgonet. De andra sköt tillbaka på både honom och Heliga Lydia och när han föll döende mot flickan sade han: "tag mig med dig." Då lyste ett ljus kring henne och de andra som torterat henne hörde de ord som utväxlades och blev plötsligt medvetna om att det finns ett annat liv, att det finns ett helvete och de tappade förståndet. Hon blev på så sätt paradiset för vakten som hjälpt henne och han blev på ett ögonblick också martyr. ([Läs Heliga Lydias liv här.](#)) En kristen som kämpar på ett medvetet sätt blir ett paradiset för sina medmänniskor.

Metropoliten: Varför klagar vi ständigt på andra när vi inte själva försöker vara paradiset för dem? Om vi verkligen försökte vara det för andra så skulle varken vi eller andra ha några problem. På så sätt skulle många få en smak av Paradiset.

Oavsett viken människa vi möter, vilken tro, vilket sätt och vilken inställning den har så har vi aldrig något dilemma hur vi ska agera gentemot dem. Oavsett hur de bemöter oss måste vi bli paradiset för dem. Gud bara älskar, Han har inget dilemma om Han ska älska eller inte.

Ett annat levande exempel är Fader Nikolas Planas, en helig person som levde i Aten fram till 1932, då han gick bort. När han gick iväg hemifrån för att gå till sina plikter passerade han en skomakare som var kommunist och hatade präster. Fader Nikolas hälsade vänligt på honom varje gång han gick förbi och skomakaren mumlade då att när de skulle ta över makten så skulle de döda alla präster. Fader Nikolas fortsatte ändå hälsa vänligt på skomakaren medan den senare fortsatte mumla och förbanna präster. Men med tiden började han mjukna och han sade att ”när vi tar över makten så ska vi skona dig i alla fall”. Varje dag blev skomakaren allt mjukare och blev sedan en god kristen, biktade sig och hade ett gott kristet slut. I det här exemplet kan vi se hur Fader Nikolas blev ett paradiset för skomakaren.

Vi måste rannsaka oss själva och fråga oss hur mycket vi själva försöker vara paradiset för vår medmänniska och hur mycket vi anstränger oss varje dag för att förena oss med Kristus är som vårt Paradis. Om inte vi blir bättre som kristna och blir ett paradiset för vår medmänniska, då är vi inte som vi ska som kristna. Ofta förtvivlar vi i svårigheter och undrar hur ska det gå med en människa som vi har problem med. Då ska vi be intensivare för den människan, men också för oss själva för att vi ser att vi är svaga. Hitta praktiska sätt att visa kärlek även om den andra beter sig illa mot dig. Tänd ett ljus för honom att Guds Moder ska upplysa honom och läs en Paraklesis (åkallande gudstjänst) till Guds Moder. Den andre kommer inte att ändra sig plötsligt, men sakta när vi blir ett paradiset för honom. Vi vill inte ha ett kors, men som vi känner till från Kyrkans texter, mitt i Paradiset växer Korsets trä. Om vårt paradiset är äkta så finns det ett kors, dvs svårigheter och möda, men

Fader Nikolas Planas

sakta med Guds hjälp så kan vi be ”ske Din vilja såsom i Himmelen så ock på jorden”.

Vi har pratat mycket om tålamod ikväll. När vi pratar om det så menar vi tålamod som den Helige Andes gåva. Tålamod på ett världsligt sätt är att man inte visar vad man känner utåt, men inom sig kokar man eller tänker torrt att ”vad ska man göra, jag kan inte göra något annat”, men det är inte tålamod i Kristus. Evangeliskt tålamod är när vårt hjärta är rent och vi för-låter. Vi ska inte ha dåliga känslor och tankar. Tålamod är tacksägelse och ära till Gud för att Han prövar oss för vårt eget bästas skull. När vi odlar det så kommer vi att hitta inre frid med Guds nåd och vi kommer inte att tänka dåliga tankar om andra. De heliga fäderna säger att vi ska be om att få tålamod så att vi har ett levnadssätt med en kärleksfull inställning till andra och genom detta få se Gud, som helar oss genom vår broder.

Vi ska tacka Gud för allting, för allt som händer vare sig det är positivt eller negativt och på så sätt blir vårt hjärta mjukare och vi uppnår evangeliskt, kristet tålamod som en Helige Andes gåva. Kristus genomgick en prövning i Getsemane då Han bad ”om det är möjligt, ta denna kalk ifrån mig, men inte som Jag vill, utan som Du vill”(Se bl.a. Matt. 26:39). Genom bikt, ånger, bön och den Heliga Nattvarden kommer igelkotten att förvandlas till en mjuk kanin!

